

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๑๙/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่าการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ทับที่ดินทำกินทำให้ประชาชนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ได้รับความเดือดร้อน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาด่านขุนทด

ที่ ๑

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา

ที่ ๒

อำเภอด่านขุนทด

ที่ ๓

๑.ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนทางเว็บไซต์ ตามคำร้องที่ ๙๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ กล่าวอ้างว่า เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในหมู่บ้านคลองแคเหนือ ตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๕ แปลง ได้แก่ แปลงที่ ๑ ที่ดินเลขที่ [REDACTED] ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] แปลงที่ ๒ ที่ดินเลขที่ [REDACTED] ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] แปลงที่ ๓ ที่ดินเลขที่ [REDACTED] ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] แปลงที่ ๔ ที่ดินเลขที่ [REDACTED] ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] และแปลงที่ ๕ ที่ดินเลขที่ [REDACTED] ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ซึ่งได้สำรวจรังวัดเมื่อปี ๒๕๒๑ ปี ๒๕๔๘ และปี ๒๕๖๓ โดยผลการรังวัดสอบเขตที่ดินในปี ๒๕๖๓ ปรากฏเนื้อที่มากกว่าผลการรังวัดเมื่อปี ๒๕๔๘ ผู้ร้องเห็นว่ากรณีดังกล่าวเกิดจากการเดินสำรวจรังวัดในปี ๒๕๖๓ ไม่ตรงตามแนวเขตที่ดินที่รังวัดไว้เมื่อปี ๒๕๔๘ จึงเกิดปัญหากรณีที่ดินสาธารณประโยชน์ทับที่ดินทำกิน นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ในแปลงที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ในขณะที่การรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์ยังไม่แล้วเสร็จ และยังไม่ประกาศแนวเขตที่ดินที่ชัดเจน ผู้ร้องเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการบังคับให้ประชาชนต้องยอมรับแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแนวเขตถนน ประกอบกับไม่มีป้ายแจ้งแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ ในพื้นที่ไม่มีการขุดลอกคันดิน จึงขอให้ตรวจสอบ

/๒. การตรวจสอบ...

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากเอกสารและหลักฐาน ดังนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ นม ๐๐๒๐.๑๒/๑๕๐๑๒ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ นม ๐๗๑๘/๔๒๗๘ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ นม ๙๑๖๐๑/๖๒๘ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ บันทึกข้อเท็จจริงการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ข้อเท็จจริงเป็นไปตามข้อ ๑ ความเป็นมา

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

(๑) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มี น.ส.ล. ในพื้นที่หมู่บ้านคลองแคเหนือ ตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ๕ แปลง ได้แก่

ก. แปลงที่ ๑ คือ แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ประมาณ ๔๙๗-๑-๑๖ ไร่ ออกเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒ จากนั้นได้รังวัดตรวจสอบเขตอีก ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๘ ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ๔๙๗-๑-๑๖ ไร่ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้เนื้อที่ ๕๓๕-๓-๔๘ ไร่ มากกว่าเดิม ๓๘-๒-๓๒ ไร่ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปิดประกาศกรณีผลการรังวัดได้รูปแผนที่และเนื้อที่แตกต่างจากเดิม และได้มีหนังสือถึงนายอำเภอด่านขุนทด และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา เพื่อแจ้งประกาศกรณีผลการรังวัดได้รูปแผนที่และเนื้อที่แตกต่างไปจากเดิม โดยสามารถคัดค้าน

/ผลการรังวัด...

ผลการรังวัดได้ภายใน ๓๐ วัน ทั้งนี้ นายอำเภอด่านขุนทด มีหนังสือแจ้งว่ายินยอมให้แก่ไขรายละเอียดใน น.ส.ล. โดยไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนาไม่มีหนังสือตอบกลับ

เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้ยื่นคำขอคัดค้านผลการรังวัดระหว่างปิดประกาศ โดยอ้างว่าการรังวัดปักหลักเขตดังกล่าวเข้าไปในที่ดินของผู้ร้องประมาณ ๐-๒-๐๐ ไร่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้แจ้งผู้ร้องว่า กรณีผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องไปใช้สิทธิทางศาล ตามคำขอคัดค้าน ฉบับที่ ๗๐๐๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ส่งข้อมูลทั้งหมดให้ฝ่ายรังวัดเพื่อนัดรังวัดทำแผนที่แสดงเขตคัดค้าน รวมถึงได้มีหนังสือแจ้งให้นายอำเภอด่านขุนทดและผู้ร้องไปร่วมกันรังวัดทำแผนที่แสดงเขตคัดค้านในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยข้างรังวัดได้เดินทางไปรังวัดตามกำหนด แต่ผู้ร้องแจ้งว่าไม่พร้อมที่จะนำรังวัดปักหลักไม้แก่นในที่ดินที่อ้างว่าตนเองครอบครองทำประโยชน์ โดยอ้างว่าการรังวัดเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ไม่ตรงตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ที่มีการรังวัดเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งได้เนื้อที่ประมาณ ๔๙๗-๑-๑๖ ไร่ จึงของดทำการรังวัดในวันดังกล่าว และของดรังวัดไว้เป็นเวลา ๙๐ วันทำการ เพื่อรอผลดำเนินการตามที่ได้ร้องเรียนการรังวัดตรวจสอบ น.ส.ล. ไปยังจังหวัดนครราชสีมา ก่อน ตามบันทึกถ้อยคำ (งตรงวัด) ฉบับลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔

นอกจากผู้ร้องแล้ว [REDACTED] ได้ยื่นคำขอคัดค้านผลการรังวัดระหว่างปิดประกาศ ตามคำขอคัดค้าน ฉบับที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยอ้างว่าได้มีการรังวัดปักหลักเขตล้าเข้าไปในที่ดินของผู้คัดค้านประมาณ ๓-๐-๐ ไร่ ซึ่งได้ของดรังวัดไว้เป็นเวลา ๙๐ วันทำการ ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกันกับผู้ร้อง

ข. แปลงที่ ๒ คือ แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวน้อย ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๖๐-๓-๔๖ ไร่ ออกเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓

ค. แปลงที่ ๓ คือ แปลงหนองสะแก ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๘๐-๑-๓๙ ไร่ ออกเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓

ง. แปลงที่ ๔ คือ แปลงหนองอุโลก ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๗๗-๐-๔๓ ไร่ ออกเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นัดรังวัดตรวจสอบเขตเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓ ผลการรังวัดตรวจสอบ น.ส.ล. ซึ่งเป็นการตรวจสอบเขตครั้งที่ ๑ ปรากฏว่าได้เนื้อที่ ๗๗-๓-๙๔ ไร่ มากกว่าเดิม ๐-๓-๕๑ ไร่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงนายอำเภอด่านขุนทด และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา เมื่อวันที่ ๓ และ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ตามลำดับเพื่อแจ้งประกาศกรณีผลการรังวัดได้รูปแผนที่และเนื้อที่แตกต่างไปจากเดิม โดยสามารถมีหนังสือคัดค้านผลการรังวัดได้ภายใน ๓๐ วัน ทั้งนี้ นายอำเภอด่านขุนทด มีหนังสือตอบยินยอมให้แก่ไขรายละเอียด

/ใน น.ส.ล. ...

ใน น.ส.ล. โดยไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนาไม่มีหนังสือตอบกลับ ต่อมาผู้ร้องยื่นคัดค้านผลการรังวัดระหว่างปิดประกาศ ตามคำขอที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยอ้างว่าเป็นประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๔ บ้านหนองแคเหนือ เห็นความไม่เป็นธรรมในการรังวัดที่มีการสมยอมแนวเขตกันและไม่โปร่งใส ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้แจ้งผู้ร้องว่าเนื่องจากเป็นกรณีผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงจะนำเรื่องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาพิจารณาต่อไป

จ. แปลงที่ ๕ คือ แปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ ตาม น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๗-๐-๕๑ ไร่

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินการเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗ ส่วนการรังวัดตรวจสอบ น.ส.ล. ได้ดำเนินการตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยวิธีการรังวัดให้อนุโลมปฏิบัติเช่นเดียวกับการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน ซึ่งจะต้องแจ้งให้เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียง และบุคคลที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบระวางชี้แนวเขตของตนเอง แต่เนื่องจากที่ดินตาม น.ส.ล. แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว มีเพียงทางสาธารณประโยชน์ล้อมรอบ จึงไม่ใช้กรณีที่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงไประวางชี้แนวเขตของตนเอง

(๓) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้สอบสวน [REDACTED] ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผู้ปกครองท้องที่ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากนายอำเภอด่านขุนทด และเป็นผู้นำชี้แนวเขต ซึ่งให้ถ้อยคำว่า ก่อนวันรังวัดได้ประกาศเสียงตามสายเพื่อให้ลูกบ้านที่มีที่ดินติดกับทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส.ล. แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว ไปร่วมตรวจสอบแนวเขตที่ดินของตนเองเพื่อป้องกันการเกิดข้อพิพาทในภายหลัง ต่อมาในวันรังวัดปรากฏว่ามีเจ้าของที่ดินที่ติดกับทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส.ล. แปลงดังกล่าวได้ไปร่วมระวางแนวเขตที่ดินของตนเอง ไม่มีการคัดค้าน แต่ผู้ร้องซึ่งมีที่ดินติดกับทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส.ล. แปลงดังกล่าวไม่ได้ไปร่วมรังวัดตรวจสอบและระวางแนวเขต แต่ได้ยื่นคำขอคัดค้านการรังวัดภายหลัง โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับคำขอคัดค้านและแจ้งผู้ร้องแล้วว่า กรณีที่ผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ไปใช้สิทธิทางศาล พร้อมทั้งได้มีหนังสือสอบถามไปยังผู้ร้องด้วยว่าได้ไปใช้สิทธิทางศาลแล้วหรือไม่ ทั้งนี้ หนังสือตอบกลับจากผู้ร้องไม่ได้แจ้งเรื่องการไปใช้สิทธิทางศาล

๗๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒...

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้จัดทำทะเบียนควบคุมที่ดินสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ แต่อ้างอิงจากเอกสารของผู้ถูกร้องที่ ๑ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับแจ้งจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ว่าได้รับหนังสือจากกำนันตำบลโนนเมืองพัฒนา ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณประโยชน์ในพื้นที่หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนเมืองพัฒนา ๗ แปลง คือ แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวน้อย แปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ แปลงหนองอุโลก แปลงหนองสะแก แปลงหนองเช่า และแปลงหนองตะแบก เนื่องจากเกิดข้อพิพาทเรื่องแนวเขตที่ดินไม่ชัดเจน ประชาชนบุกรุกเข้าทำประโยชน์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมีหนังสือไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้ประเมินราคาค่าธรรมเนียมการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ทั้ง ๗ แปลงดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งราคาประเมินค่าธรรมเนียมการรังวัดสอบเขตสำหรับที่ดิน ๕ แปลง คือ แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวน้อย แปลงหนองสะแก แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๐,๕๖๐ บาท ส่วนอีก ๒ แปลง เป็นกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านจะต้องไปแจ้งขอรังวัด และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวก่อน ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงกำนันตำบลโนนเมืองพัฒนาให้ประสานแจ้งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองแคเหนือ เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของที่ดิน ๕ แปลง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รังวัดสอบเขตและออก น.ส.ล. เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จำนวน ๔ แปลง โดยแปลงที่เหลืออยู่ระหว่างดำเนินการ

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับคำร้องทั่วไปจากผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองแคเหนือ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณขุดลอกคันดินรอบป่าสาธารณประโยชน์จำนวน ๓ แปลง ได้แก่ แปลงหนองสะแก แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ เนื่องจากพบปัญหาการบุกรุกของประชาชนที่ทำการเกษตร โดยผู้ใหญ่บ้านได้ปรึกษาเจ้าหน้าที่รังวัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วว่า การขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ตามที่ได้รังวัดแล้วสามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นการทำแนวเขตเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ และสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรของประชาชนได้ อีกทั้งการรังวัดสอบแนวเขตได้ดำเนินการเฉพาะพื้นที่ของที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งอ้างอิงจาก น.ส.ล. เดิม ไม่กระทบต่อพื้นที่ของประชาชนที่ติดกับที่ดินสาธารณประโยชน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองแคเหนือ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ยินยอมให้ขุดลอกคันดินรอบป่าสาธารณประโยชน์ภายในตำบล และรายงานประชาคมหมู่บ้าน รายชื่อผู้เข้าร่วมประชาคม รายชื่อยินยอมของผู้ที่มีแนวเขตติดกับป่าสาธารณะ ป่าช้าคลองแคเหนือได้ลงชื่อให้ความยินยอมการขุดลอก ดังนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้ดำเนินการเพื่อขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๘ (๘)^๑ และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓^๒ ข้อ ๖ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓

(๓) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ขุดลอกคันดินรอบป่าสาธารณประโยชน์ภายในตำบล ใช้งบประมาณ ๑๒๓,๐๐๐ บาท ปรากฏตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) แปลงที่ ๑ (หนองอุโลก และหนองสะแก) ก่อสร้างคันดิน กว้าง ๓ เมตร ยาว ๑,๗๐๐ เมตร สูง ๐.๕๐ เมตร และแปลงที่ ๒ (ป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ) ก่อสร้างคันดิน กว้าง ๑ เมตร ยาว ๓๙๐ เมตร สูง ๐.๕๐ เมตร โดยเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา ในคราวประชุมวิสามัญ สมัยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผลการดำเนินงานได้เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

/(๔) วันที่...

^๑ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน ตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ในกรณีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที

หากมิได้มีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้นายอำเภอรอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบกำหนด และให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการหรือนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็ได้

การดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอได้ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนายอำเภอดำเนินการต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด

ความในวรรคสอง ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดำเนินการฝ่ายเดียว

ข้อ ๑๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินตามข้อ ๕ เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขตสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหา ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาให้การสนับสนุนในการดำเนินการด้วย

ข้อ ๑๓ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การดำเนินคดีกรณีข้อพิพาท การรังวัดทำแผนที่ การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา ให้ประชาสัมพันธ์ การตรวจรับงานจ้างโครงการขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ข้างต้น พร้อมระบุวัน เวลา และ สถานที่ในหนังสือประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อ ผู้ร้องที่ ๒ ให้ระงับการรับและส่งมอบงานตามโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่คณะกรรมการ ตรวจรับงานจ้างเข้าตรวจรับงานก่อสร้าง ทั้งนี้ ผู้ร้องไม่เคยไปร่วมการรังวัดหรือเข้าร่วมประชาคม หมู่บ้าน และไม่ได้เข้าร่วมการตรวจงานก่อสร้างนี้ เมื่องานโครงการได้ดำเนินงานเป็นไปตามสัญญาจ้าง งานก่อสร้างได้เป็นไปตามแบบรูปและข้อกำหนดในสัญญา จึงไม่มีเหตุผลที่จะไม่ตรวจรับงานตามที่ ผู้ร้องได้ร้องเรียน ผู้ร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่โดยชอบแล้ว

(๕) ช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ ที่ดินสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้านคลองแคเหนือต่อผู้ร้องที่ ๒ อีกหลายครั้ง และเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ผู้ร้องที่ ๒ มีหนังสือเชิญผู้ร้อง ผู้นำท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมหารือประเด็นการร้องเรียน เนื่องจากในการรังวัดที่ผ่านมา ผู้ร้องไม่เคยร่วมในการรังวัดตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่ได้ เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว (บางส่วนด้านทิศเหนือ) ด้วยการปรับไถ เพื่อเพาะปลูกพืชไร่ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้มีหนังสือขอทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินสาธารณประโยชน์ภายในตำบลโนนเมืองพัฒนา และขอให้ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ในการรังวัดออก น.ส.ล. และการรังวัดสอบเขต น.ส.ล. ของที่ดินสาธารณประโยชน์ภายในหมู่บ้านคลองแคเหนือ ทั้งหมด ๕ แปลง จำนวน ๒ ฉบับ โดยเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลดำเนินการ ให้ผู้ร้องทราบแล้ว

๓) ผู้ร้องที่ ๓

ให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับผู้ร้องที่ ๑

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

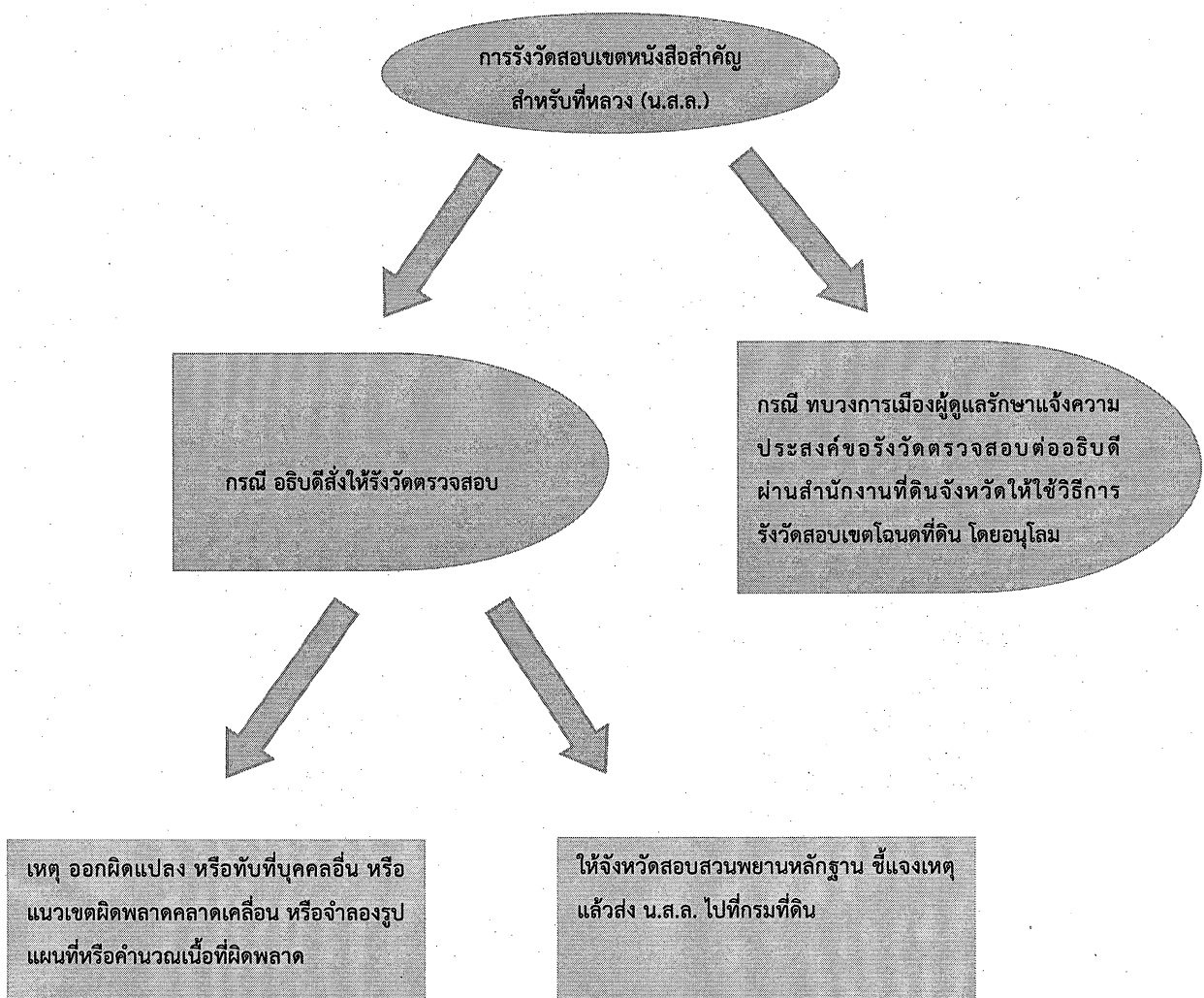
๑) เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ร้องที่ ๓ จัดประชุมหารือกับผู้ร้อง ที่ ๑ ผู้ร้องที่ ๒ กำนันตำบลโนนเมืองพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านคลองแคเหนือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร [REDACTED] และผู้ร้อง ณ ที่ทำการของผู้ร้องที่ ๓ เพื่อแก้ไขปัญหากรณีการรังวัดสอบเขตที่ดิน สาธารณประโยชน์ที่มี น.ส.ล. ทับที่ดินทำกินของผู้ร้อง โดยที่ประชุมมีมติให้ยกเลิกผลการรังวัดสอบเขต ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ตามหลักฐาน น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ตามคำขอที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

/และให้รังวัด...

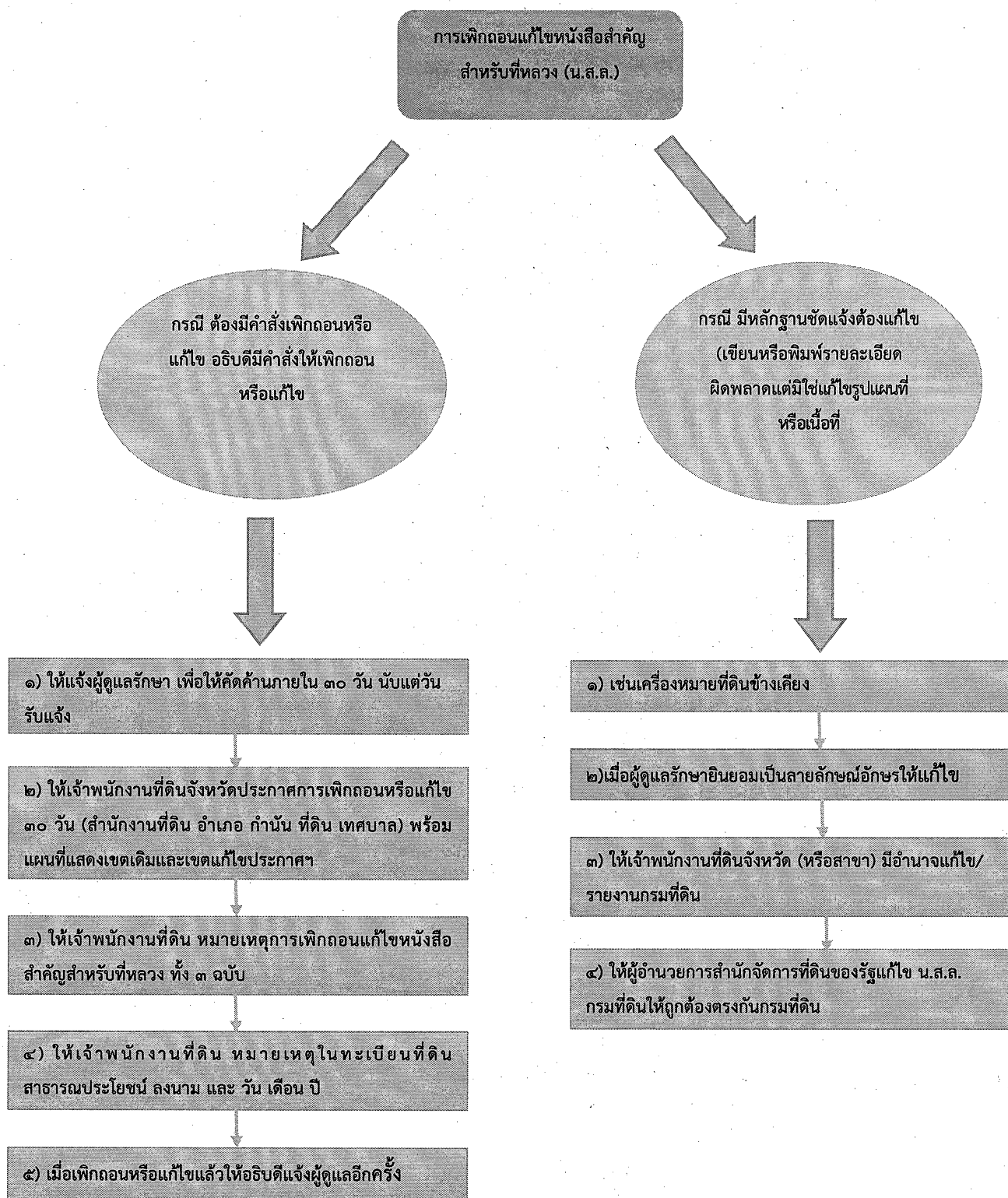
และให้รังวัดสอบเขตที่ดินแปลงดังกล่าวใหม่ โดยให้ประชาชนที่มีที่ดินข้างเคียงและผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการรังวัดตรวจสอบ น.ส.ล. ด้วย

๒) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้นัดหมายผู้ร้องเพื่อรังวัดตรวจสอบทำแผนที่คัดค้าน และยกเลิกผลการรังวัด น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ที่ออกเมื่อปี ๒๕๖๓ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือไปยังผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อขอให้รังวัดสอบเขต น.ส.ล. แปลงดังกล่าวอีกครั้ง โดยเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้แจ้งยกเลิกผลการรังวัดต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และอยู่ระหว่างประมาณการค่าใช้จ่ายการรังวัด โดยจะแจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

๓) การเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส.ล. กรณีออกไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน มีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ แสดงขั้นตอนการรังวัดสอบเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)

แผนภาพที่ ๒ แสดงขั้นตอนการเพิกถอนแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน (น.ส.ล.)

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องและประชาชนหมู่บ้านคลองแคเหนือ หรือไม่ ในสองประเด็น ได้แก่ กรณีการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงท่าเล เลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว และกรณีการขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ ๓ แปลง (แปลงหนองสะแก แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ) โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๓ และการรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืนตามมาตรา ๔๓ (๒)^๔ และรัฐยังต้องบริหารจัดการให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา ๕๗ (๒)^๕ นอกจากนี้มาตรา ๗๒ (๓)^๖ บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบกับบทติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม

/และวัฒนธรรม...

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๖ มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) จัดให้มีมาตรการการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

และวัฒนธรรม ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง^๗ ได้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว

๓.๒ กรณีการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวทับที่ดินทำกินของผู้ร้อง และประชาชนหมู่บ้านคลองแคเหนือ หรือไม่ อย่างไร

จากการตรวจสอบปรากฏว่า การรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้เนื้อที่ ๕๓๕-๓-๔๘ ไร่ มากกว่าการรังวัดเมื่อปี ๒๕๔๘ จำนวน ๓๘-๒-๓๒ ไร่ และได้ปิดประกาศกรณีผลการรังวัดที่ได้รูปแบบที่และเนื้อที่แตกต่างจากเดิม โดยให้แจ้งหนังสือคัดค้านผลการรังวัดภายใน ๓๐ วัน ซึ่งอำเภอด่านขุนทดมีหนังสือยินยอมให้แก่ไขรายละเอียดใน น.ส.ล. โดยไม่มีข้อขัดข้อง ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา ยังไม่มีหนังสือตอบกลับ ส่วนผู้ร้องได้ยื่นคำขอคัดค้านผลการรังวัด โดยอ้างว่าการรังวัดปกหลักเขตล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ร้องประมาณ ๐-๒-๐ ไร่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้แจ้งผู้ร้องว่า กรณีผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ไปใช้สิทธิทางศาล และได้ส่งเรื่องให้ฝ่ายรังวัดนัดรังวัดทำแผนที่แสดงเขตคัดค้าน ช่างรังวัดได้ออกไปรังวัดเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่ผู้ร้องไม่พร้อมจะนำรังวัดปกหลักไม้แก่นในที่ดินที่อ้างว่าตนเองครอบครองทำประโยชน์ จึงงดทำการรังวัดในวันดังกล่าว และของรังวัดไว้อีก ๙๐ วันทำการ เพื่อรอผลดำเนินการตามที่คุณร้องได้ร้องเรียนไปยังจังหวัดนครราชสีมา ก่อน

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องทั้งสาม ประชุมหารือกับผู้ร้อง กำนันตำบลโนนเมืองพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านคลองแคเหนือ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร [REDACTED] เพื่อแก้ไขปัญหาตามเรื่องร้องเรียนของผู้ร้อง กรณีการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มี น.ส.ล. ทับที่ดินทำกินของประชาชน โดยที่ประชุมมีมติให้ยกเลิกผลการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวเมื่อปี ๒๕๖๓ และรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงดังกล่าวใหม่ โดยให้ผู้ร้องและประชาชนมีส่วนร่วมในการรังวัดสอบเขตด้วย และเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยกเลิกผลการรังวัดเมื่อปี ๒๕๖๓ แล้ว และผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ระหว่างการประมาณการค่าใช้จ่ายในการรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงพิพาทอีกครั้ง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยกเลิกผลการรังวัดเมื่อปี ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นกรณีพิพาทกับผู้ร้องและประชาชนบางส่วน เพื่อรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงพิพาท

/อีกครั้ง...

^๗ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

อีกครั้ง โดยจะให้ผู้ร้องและประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมดำเนินการ กรณีจึงเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย
อย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสามจะได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแล้ว
แต่การรังวัดตรวจสอบเขตที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงท่าเลี้ยวสัตว์โคกเดินวัว เมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ร้อง
และประชาชนบางส่วนได้คัดค้านผลการรังวัด โดยเห็นว่าทับที่ทำกินของตน ผลจากการรังวัดดังกล่าว
อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิในที่ดินทำกิน วิถีชีวิต รวมทั้งการเลี้ยงชีพของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้ประชาชน
สามารถประกอบอาชีพในที่ดินทำกินของตนได้โดยเร็ว จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทาง
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสาม เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

**๓.๓ กรณีการขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณะประโยชน์ ๓ แปลง (แปลงหนองสะแก
แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ) มีผลกระทบต่อประชาชนหมู่บ้านคลองแคเหนือ
หรือไม่ อย่างไร**

๓.๓.๑ จากการตรวจสอบปรากฏว่า การขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณะประโยชน์
๓ แปลง ได้แก่ แปลงหนองสะแก แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือของผู้ถูกร้องที่ ๒
โดยการยื่นคำร้องทั่วไปจากผู้ใหญ่บ้านคลองแคเหนือ หมู่ที่ ๔ ต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม
๒๕๖๓ เนื่องจากพบปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ของประชาชน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้ปรึกษา
หารือกับเจ้าหน้าที่รังวัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วว่ากระทำได้ เนื่องจากได้ดำเนินการในที่ดินสาธารณะประโยชน์
ตาม น.ส.ล. เดิม ไม่กระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชน และต่อมาได้จัดทำประชาคม
โดยประชาชนที่มีแนวเขตที่ดินติดต่อกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้ความยินยอมแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงขุดลอก
คันดินโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ขอให้
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา ประชาสัมพันธ์การตรวจ
รับงานจ้างโครงการขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งได้ระบุวัน เวลา และสถานที่
ในหนังสือประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนให้ประชาชนในพื้นที่ทราบเพื่อเข้าร่วมดำเนินการ

๓.๓.๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่ตรวจรับงาน
ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ระงับตรวจรับงาน โดยผู้ร้องไม่ได้เข้าร่วมการตรวจรับงานข้างต้น
และไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านเช่นกัน นอกจากนี้ ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ

/ที่ดิน...

ที่ดินสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้านคลองแคเหนือต่อผู้ร้องที่ ๒ อีกหลายครั้ง โดยผู้ร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องทราบทุกครั้ง

๓.๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า การขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ทั้ง ๓ แปลงของผู้ร้อง โดยขอรับการสนับสนุน และโดยการเห็นชอบของประชาชนในพื้นที่ผ่านการประชุมบ้านคลองแคเหนือ หมู่ที่ ๔ รวมทั้งโดยความยินยอมของประชาชนที่มีแนวเขตที่ดินติดต่อกับที่ดินทั้ง ๓ แปลง นั้น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ และยังสามารถใช้เป็นเส้นทางในการสัญจรของประชาชนอีกด้วย การดำเนินการของผู้ร้องที่ ๒ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๘ (๘) ที่บัญญัติให้ผู้ร้องที่ ๒ มีหน้าที่และอำนาจคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และได้ดำเนินการตามระเบียบและปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว อีกทั้งยังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตรวจรับงานด้วย และไม่ปรากฏว่ามีประชาชนร้องเรียนผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว มีเพียงผู้ร้องซึ่งไม่มีที่ดินติดกับบริเวณที่ขุดลอก และไม่ได้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งไม่ได้เข้าร่วมการตรวจรับงาน ที่ร้องเรียนต่อผู้ร้องที่ ๒ เท่านั้น ซึ่งผู้ร้องที่ ๒ ได้แจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องทราบมาโดยตลอด ในขั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ร้องที่ ๒ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องหรือประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ กรณีการรังวัดสอยเขตที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัวทับที่ดินทำกินของผู้ร้องและประชาชนหมู่บ้านคลองแคเหนือ เป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสมแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แต่ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสาม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยให้ผู้ร้องทั้งสามเร่งรังวัดสอยเขตที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกเดินวัว หมู่บ้านคลองแคเหนือ ตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยไม่ชักช้า รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร้องและประชาชนผู้ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบในพื้นที่ มีส่วนร่วมชี้แนวเขตที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย

/๔.๒ กรณี...

๔.๒ กรณีการขุดลอกคันดินรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ ๓ แปลง (แปลงหนองสะแก แปลงหนองอุโลก และแปลงป่าช้าบ้านคลองแคเหนือ) ยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำหรือ ละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

